

HLAVA X.

PODIVNÉ NÁZORY MANICHEJSKÝCH.

Neznaje všech těchto věcí posmíval jsem se Tvým svatým služebníkem a prorokům. A čeho jsem dosáhl tímto posměchem, než že jsem se činil směšným před Tebou, ponenáhlu upadaje až k takovému pošestlostem, takže jsem věřil, že fík prolévá slzy bílé jako mléko, když se utrhne z materského stromu. Kdyby však byl některý světec²⁷ tento fík, ovšem utržený bez jeho viny, snědl a ztrávil, věřil jsem, že vzdychaje a řihaje při modlitbě, bude vydychovati anděly, ano část samého Boha, kteréžto části nejvyššího a pravého Boha byly by zůstaly vázány na onom ovoci, kdyby jich byl ten svatý muž nerozmněnil svými zuby a žaludkem. A já, ubožák, jsem věřil, že více milosrdenství se musí prokazovati plodům země než lidem, pro něž přece rostly; neboť, kdyby byl mne někdo hladovíc — nejša Manichejským — prosil o sousto chleba, trest smrti se mně zdál býti zcela zaslouženým za každý mu podaný kousek chleba.

HLAVA XI.

MATČINY MODLITBY A SLZY.

A vztáhl jsi svou ruku s výsosti a vytrhl jsi duši mou z hlubin temnosti, když pro mne lkala k Tobě matka má, Tvá věrná služebnice, více než oplakávají matky tělesnou smrt svých dětí; viděla zajisté mou smrt silou víry a ducha, jež měla od Tebe. Vyslyšel jsi ji, Pane, vyslyšel jsi ji a nepohrdl jejími slzami, jež tekouce skrápěly zemi pod jejíma očima na každém místě, kde v modlitbě k Tobě úpěla; vyslyšel jsi ji! Neboť odkud přišel ten tak útěchoplý sen, jenž ji povzbudil, že mně dovolila žíti s ní v jednom domě a u téhož stolu jísti, což mně počala zakazovati z hlubokého hnusu a odporu před mými bludy plnými rouhání. Zdálo se jí totiž, že stojí na nějaké dřevěné lávce a že k ní přichází zářící jinoch, jenž se vesele usmíval na ni smutnou a zármutkem zdrcenou. Když se jí tázal po příčině jejího zármutku a denně prolévaných slz, ne ze zvědavosti, jak tomu obyčejně bývá, nýbrž, aby ji poučil, odvětila, že oplakává mou záhubu. Pak jí velel, aby se uklidnila a vyzval, aby se obrátila a pohlédla, neboť kde ona jest, tam že jsem také já; když pak se obrátila, uviděla mne státi vedle sebe na téže lávce. Odkud při-

šel tento sen, ne-li od Tebe, jenž jsi přiklonil své ucho k jejímu srdci?

O všemohoucí Dobroto, jež tak pečuješ o každého z nás, jako bys pečovala jen o něho samého, a tak se staráš o všechny, jako o jednotlivce! A od koho pocházelo i to, že když mě vypravovala svůj sen a já jsem se snažil vysvětliti jej v ten smysl, aby nepochybovala, že se stane takovou, jakým jsem já — rychle bez veškerého váhání odpověděla: Nikoliv, neboť nebylo mě řečeno „Kde je on, tam budeš i ty“, nýbrž „Kde jsi ty, tam bude i on“. Pane, vyznávám Ti, pokud si mohu vzpomenouti — poněvadž jsem často o tom mluvil — že více jsem byl dojat touto Tvou odpovědí, mně danou ústy pečlivé matky, jež se nedala zmásti mým klamným a tak prohnaným výkladem a tak rychle poznala pravdu, již jsem já nepoznával, dokud ji nepronesla — než samým snem, kterým té zbožné ženě pro úlevu v tehdejší jejím zármutku byla tolik let napřed předpověděna radost tak velmi vzdálená.

Opravdu, uplynulo téměř devět dlouhých let, v nichž jsem se válel v bahně propasití a v temnotě bludu, snaže se často z nich vyběhnouti a zapadaje do nich tím hlouběji; zatím však ona čistá, zbožná a moudrá vdova — jakými je míti chceš — oživujíc vždy více svou

nadějí, ale v pláči a úpění neméně horlivá, neustávala ustavičně ve svých modlitbách k Tobě s pláčem úpěti. Její modlitby vystupovaly před Tvoou tvář a přece jsi dopustil, abych padal a zapadal do těch temností.

HLAVVA XII.

ODPOVĚĎ BISKUPOVA NA PROSBY SV. MONIKY.

Vzpomínám si ještě na jinou odpověď, již jsi dal mé matce. Pomíjím totiž mnohé věci, poněvadž spěchám k tomu, co vroucněji touží má mysl vyznatí Tobě, a na mnohé se již ani nepamatuji. Dal jsi jí i jinou odpověď ústy biskupa vyrostlého ve Tvé církvi a zběhlého ve Tvých knihách. Když ho má matka prosila, aby laskavě se mnou promluvil, mé pochvbnosti rozptýlil, od bludů odvrátil a k dobrotému přivedl — činívala tak, kdykoliiv někoho k tomu schopného našla — on odmítl a úplně rozumně, jak jsem později seznal. Odpověděl jí, že jsem dosud jakémukoliv poučení nepřístupný, poněvadž jsem příliš zaujat novotou onoho kačíství a poněvadž jsem v některých otázkách uvedl v rozpaký mnohé nezkušené, jak mu sama sdělila. „Ale nech ho tam, pravil, a jenom ho doportučij Pánu, neboť on sám